

1922, č. 85 Sb. z. a n. má se provést k 30. červnu každého běžného roku statistika škrobáren a dextrináren.

Vyhláškou předsedy vlády ze dne 15. července 1924, č. 175 Sb. z. a n. nařízeno prováděti statistiku stávek a výluk; povinnost ohlašovací mají zaměstnavatelé, organizace zaměstnavatelské i odborové organizace zaměstnanecké.

Provádění statistiky kriminální upraveno vládním nařízením ze dne 14. července 1922, č. 198 Sb. z. a n., doplňky vyhláška ministra spravedlnosti ze dne 24. února 1924, č. 51 Sb. z. a n. a vl. nař. ze dne 13. prosince 1927, č. 171 Sb. z. a n.

Zdravotně zpravodajská povinnost obecních úřadů dle výnosu min. vnitra ze dne 28. listopadu 1885 a dalších výnosů a dle vyhlášky předsedy vlády ze dne 30. dubna 1923, č. 94 Sb. z. a n. zrušena byla vyhláškou předsedy vlády ze dne 20. července 1925, č. 173 Sb. z. a n.

Vyhláškou předsedy vlády ze dne 17. srpna 1925, č. 182 Sb. z. a n. nařízeno provedení statistiky stavebních a bytových družstev dle stavu ze dne 31. prosince 1924 a hospodářských a pachtovních družstev zemědělských včetně družstev potravinářských v období 1924, případně 1924—25..

Státní úřad statistický stojí nyní před dvěma velikými úkoly: před sčítáním lidu, jež připadne na poslední měsíce roku 1930 resp. první měsíce roku 1931 a pak zvláště před sčítáním průmyslových a zemědělských závodů.

Hlavní město Praha má svůj statistický úřad. Městská statistická kancelář byla zřízena usnesením sboru obecních starších ze dne 9. června 1870, kdy též obdržela původní statut; nový statut a spolu zmíněný název — statistický úřad — usnesen ústředním zastupitelstvem dne 7. února 1924. Úkolem městského statistického úřadu jest podávati statistický přehled poměrů hlav. města Prahy. I zde jest organizace provedena tak, že je tu orgán usnášející se a poradní — městská statistická komise — a orgán výkonný — městský stat. úřad. Komise stanoví způsob místní a věcný i rozsah provádění prací statistických, bdí nad jejich řádným prováděním, určuje jejich plán a navrhuje rozpočet. Městský stat. úřad vydává pravidelně statistické měsíčníky a stat. ročenky; pro nejbližší dobu připravuje monografii o obyvatelstvu hlav. města Prahy v letech 1891 až 1917 (přirozená a místní měna) a v rámci všeobecného sčítání lidu zpracuje tabelárně, graficky a textově výsledky soupisu bytů v Praze.

V Praze dne 20. září 1928.

Dr. Stanislav Režný.

Naše právnické fakulty.

Když nastal státní převrat z r. 1918 měli jsme jen jedinou právnickou fakultu v Praze. Již před převratem byla pocíťována potřeba druhé právnické fakulty. Se závisí tenkrát hledělo se na

př. na dvě polské university a dvě právnické fakulty jejich, mezi nimiž byl čilý ruch vědecký. Pražská právnická fakulta čítala tenkrát 18 profesorů řádných, 2 profesory mimořádné a 6 docentů. Byl tudíž počet učitelských sil právě dostačujícím pro počet posluchačů, který tenkrát na fakultě byl, totiž necelé dva tisíce (v zim. sem. r. 1918—19 řádných posluchačů bylo 1921). Vídeňská vláda nepřála rozmachu pražské fakulty nejen po stránce osobní, nýbrž i po stránce věcné. Ústavy fakulty pražské tísnily se v odlehlé části Karolina v temných místnostech, zatím co druhá část fakulty na Smětanově náměstí byla zabrána pro vojsko. V Karolinu konaly se všechny semináře a tu tísnila se také seminární knihovna nepatrně dotována. Za tohoto stavu nastal převrat a potřeba budovati fakulty nové.

Nejprve vzniká fakulta brněnská. Zřizuje se již r. 1919 (čís. 50.), právnická fakulta Masarykovy university však zahajuje činnost v zimním semestru 1920—21. Tím splněna byla dávná potřeba druhé právnické fakulty naší. Státní zájmy ovšem diktovaly, že zřízena byla ještě třetí universita v Bratislavě (čís. 375/1919) a při ní zřízená právnická fakulta zahájila svoji činnost v zimním semestru 1921—22.

Tento neobyčejný rozmach v budování vysokých škol ovšem způsobil a působí různé potíže. Především otázka vědeckých sil nově zřízených fakult. Byla to pražská právnická fakulta, které připadl obtížný úkol zásobiti obě nově zřizované fakulty právnické novými vědeckými silami. Kdežto však brněnská fakulta našla většinu členů svých na brněnské technice a jen menšinu na pražské fakultě, bratislavská právnická fakulta čerpala hlavně z nově habilitovaných sil pražských. Brněnská fakulta začíná svou působnost se sedmi řádnými profesory a 462 posluchači, bratislavská zahájila se třemi řádnými a dvěma mimořádnými profesory a 199 posluchači.

Z těchto počátků rostly po deset let právnické fakulty naše. Bylo nutno mnoho doháněti a bylo nutno mnoho nového tvořiti. Řada nových předpisů vydána pro organizaci studia na právnických fakultách, nebyla ovšem ještě provedena dlouho a důkladně připravovaná reforma právnických studií. Bylo nutno budovati ústavy fakultní, vznikla tu i potřeba pomocných vědeckých sil.

Pražská právnická fakulta budovala na podkladech, které již byly dány. Doplnňovaly se seminární knihovny, otevřela se druhá část fakulty v Akademii, habilitovaly se nové síly a začal vzrůst posluchačů, který stoupal každým rokem. Po dlouhých otáleních začala státní správa se stavbou nové budovy, která utěšeně vzrůstá na krásném místě, na břehu Vltavy.

Brněnská fakulta měla do svých začátků dřívější snahy o druhou naši universitu. Věleněna byla do prostředí, které nadšeně ji uvítalo a podporovalo. Nalezla v Brně již knihovny, které byly zřizovány dříve pro jiné vysoké školy naše. Nenalezla ovšem útulku v nové budově, nýbrž ve staré budově nehodící se pro fakultu. Ústavy a jejich knihovny musely se budovati

znovu, ale i tu dostalo se fakultě základů z darů některých mecenášů (Bráfova knihovna a j.). A nová fakulta brněnská začala si tvořiti svou tradici, začala vydávati své publikace a vychovávala si také své nové síly vědecké. Základní kámen brněnské fakulty letos položený věští jistě nový její rozmach.

Bratislavská právnická fakulta rostla za poměrů daleko neutešenějších. Vznikala v prostředí, které zvyklo si na poměry bývalé maďarské fakulty a na maďarský učební řád, který ovšem odpovídal maďarským poměrům. Prostoru nebylo tudíž nové fakultě právnické mnoho nakloněno. Fakultě nedostalo se do jejích počátků žádného daru věcného. Musela býti budována úplně znovu a přemáhala překážky, které se jí do cesty kladly přirozeně nebo uměle. Vybudovala přes to dnes své vědecké ústavy a knihovny tak, že ani pražská právnická fakulta podle úsudku odborníků takých nemá. Její umístění ve staré, ale nově zřízené budově bude asi dlouho definitivní. Její publikace vydávány jsou v samostatných sbírkách.

Desetiletá práce nese tudíž na právnických našich fakultách své plody. Pražská právnická fakulta po deseti letech, ač vychovala řadu svých vědeckých sil, má dnes 17 profesorů řádných, 1 prof. mimořádného a 14 docentů, protože většina nových sil odešla na ostatní fakulty. Oproti roku 1918 má dnes přes 4000 posluchačů. Brněnská fakulta má 10 profesorů řádných, 1 mimořádného, 3 docenty a 2 suplenty. Tyto vědecké síly vychovávaly ročně kolem 1000 posluchačů. Bratislavská fakulta má 5 řádných, 5 mimořádných profesorů, 2 docenty a 3 suplenty. Počet posluchačů blíží se rovněž 1000 posluchačů. Bratislavská fakulta trpí ovšem nedostatkem vědeckých sil. Nedostatek tento je způsoben nejen tím, že dosud se nikdo nepřihlásil z jejích posluchačů k vědecké dráze, ale i tím, že státní správa při systemisaci odepřela fakultě bratislavské dostatečný počet míst tak, aby fakulta byla skutečně úplnou. Tyto okolnosti jsou hlavní překážkou jejímu rozvoji.

Budoucímu desetiletí hledí tudíž naše fakulty s různými pocity vstříci. Hlavním cílem jejich je ovšem vytvořiti si svou tradici a vzájemným snažením a usilováním dosíci pokroku ve vědním snažení.

V Praze dne 20. září 1928.

Dr. Rudolf Rauscher.

První decenium československé literatury právnické a státovědecké.

Doba popřevratová pro literaturu právnickou a státovědeckou znamenala zprvu nejméně na rozdíl od prací v jednotlivých oborech vědních. Stalo se tak hlavně proto, že tiskařské a nakladatelské obtíže nebylo nikterak možno překonat v několika mě-